De nieuwe kennis en inzichten wekten elders, maar ook hier te lande, het verlangen de gangbare bijbelvertaling te herzien. Van moderne zijde werd in de tweede helft van de negentiende eeuw een serieuze vertaalpoging ondernomen, die resulteerde in de Leidse vertaling van 1912, onder redactie van prof. dr. H. Oort (1836-1927). De ethische nieuwtestamenticus dr. Adrianus van Veldhuizen (1871-1937), in 1909 benoemd tot kerkelijk hoogleraar te Groningen, [4] was een vurig voorstander van een nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament van rechtzinnige zijde en voelde zich door de verschijning van een moderne bijbelvertaling eens te meer tot de realisering van een rechtzinnige nieuwe vertaling gedrongen. De gereformeerde oudtestamenticus dr. A. Noordtzij (1871-1944), lector voor het Oude Testament aan de Theologische School van de Gereformeerde Kerken te Kampen, gaf in 1908 een brochure in het licht onder de titel *Is een nieuwe vertaling van het O.T. noodig?* Hij pleitte daarin voor een nieuwe vertaling van het Oude Testament, al sprak hij voorzichtigheidshalve van 'herziening'. Want, zo schreef hij met gevoel voor *understatement* aan F.W. Grosheide (1881-1972), 'velen onzer mannen hebben de ongelukkige gave water te zien branden en kunnen niet altijd weerstand bieden aan de neiging om een ander te verketteren'.[5]

Tot dit type gereformeerden behoorde in elk geval niet de jonge theoloog Grosheide, die op 2 juli 1907 onder leiding van prof. P. Biesterveld (1863-1908) aan de Vrije Universiteit was gepromoveerd op een proefschrift over *De verwachting der toekomst van Jezus Christus*. Hij schreef Noordtzij een instemmende brief naar aanleiding van diens brochure en verzekerde hem daarin, dat ook het Nieuwe Testament dringend een verbeterde vertaling behoefde.

Een goede commentaar achtte Grosheide de voorwaarde voor een nieuwe vertaling. Van belang was daarom dat Biesterveld aan de Vrije Universiteit reeds werkte aan een commentaar op het Nieuwe Testament; in 1908 verscheen zijn 'alom geprezen' commentaar op Colossenzen.[6] De hoogleraar wilde een kring van medewerkers vormen en had Grosheide nog voor diens promotie betrokken bij zijn plannen. Op advies van zijn promotor deed de jonge doctor voorstudies voor het schrijven van een commentaar.[7] Toen de 45-jarige Biesterveld in december 1908 overleed, nam diens vriend en collega, de dogmaticus dr. H. Bavinck (1854-1921), voorlopig zijn colleges over, maar niet zijn plannen. Die vielen aan Grosheide toe.[8]

In 1910 verdedigde Grosheide in het christelijk letterkundig maandblad *Ons Tijdschrift* de Statenvertaling tegen onheuse kritiek, maar stelde in voorzichtige bewoordingen tevens dat de tijd rijp was voor een nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament.

3. J.F. Beerens, *De herkomst van de bijbel* (Zeist z.j.[2] [1929]). Geciteerd via Jacques Dane, *'De vrucht van bijbelsche opvoeding'. Populaire leescultuur en opvoeding in protestants-christelijke gezinnen circa* 1880-1940 (Hilversum 1996) 27.

4. Voor deze en andere informatie inzake theologische leeropdrachten heb ik gebruik gemaakt van G. Jensma en H. de Vries, *Veranderingen in het hoger onderwijs in Nederland tussen* 1815 *en* 1940 (Hilversum 1997).

5. A. Noordtzij aan Grosheide, 19 maart 1908. *Archief-F.W. Grosheide*. Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (1800-heden), Vrije Universiteit Amsterdam (HDC).
Ook toen in de jaren twintig in gereformeerde kring de reeks *Korte verklaring* met een nieuwe vertaling verscheen, moest weerstand overwonnen worden tegen het loslaten van de vertrouwde Statenvertaling. Zie: A.M. Diermanse, 'Over bijbelvertalen', *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, XXV (1925), 313-327, 453-457, en Grosheides verweer: 'Van 'vrij vertalen'', *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, XXV (1924), 500-509, m.n. 509: 'Maar een kritiek als van ds. Diermanse, brengt het slagen van heel de *Korte verklaring* in gevaar (...) Men stuit herhaaldelijk op dezelfde kritiek, zij het dat die doorgaans meer mondeling, dan schriftelijk wordt gegeven